

História kaplnky San Miguel
401 Old Santa Fe Trail, Santa Fe NM
87501

www.sanmiguelchapelsantafe.org

Kaplnka sv. Michala, jedna z najvýznamnejších, no zároveň prehliadaných národných historických pamiatok, je najstaršou katolíckou náboženskou stavbou v kontinentálnych Spojených štátoch. Kaplnka San Miguel, postavená približne v rovnakom čase, ako bolo založené mesto Santa Claus, okolo roku 1610, stojí na svojich **pôvodných základoch** nad obydľím indiánov pueblo (cca 1300). Nachádza sa na križovatke chodníkov Old Santa Fe Trail, El Camino Real a Spanish Trail. Kaplnka pôvodne slúžila ako svätyňa sv. Michala Archanjela a slúžila ako miesto katolíckeho uctievania pre pôvodných Mexičanov, františkánskych misionárov, španielskych dobyvateľov a pôvodných indiánov pueblo. Pôvodná stavba mala údajne obdĺžnikový tvar a pozostávala z hlinenej podlahy a hlinenej strechy.

Kaplnku s najväčšou pravdepodobnosťou postavili domorodí obyvatelia z provincie Tlaxcala (Tlas - cal '-a) v Mexiku, ktorí prišli do Nového Mexika ako katolíci, španielski spojenci a osadníci. Kaplnku postavili pre seba a španielskych vojakov pod vedením františkánov. Kaplnka sa nachádza v štvrti **Barrio de Analco** , čo v jazyku Nautl znamená „druhá strana rieky“ . Táto štvrť je 2 ½ bloku južne od námestia a je miestom, kde pracovali a žili ľudia cudzieho pôvodu. Kostol bol čiastočne zničený v roku 1640 rukami Luisa de Rojasa, provinčného

guvernéra, ktorý mal spory s cirkevnými autoritami.

San Miguel sa stal terčom **povstania Pueblo v roku 1680** ako základňa pre španielskych spojencov. Strecha bola vypálená a časť múrov bola poškodená. Všetci, ktorí sa ukrývali v kaplnke, zahynuli. Bol to koordinovaný útok, ktorý zahnal Španielov až na juh do El Pasa na 12-ročné vyhnanstvo. V rokoch 1692-1693 sa **generálny guvernér Don De Vargas** prebojoval späť do Santa Fe a oblasť presídlenu Španielmi. Druhá prestavba San Miguela bola dokončená v roku 1710.

V roku 1798 starosta Santa Fe, **José Antonio Ortiz**, financoval rozsiahle opravy a výstavbu krásnej oltárnej priečky Retablo (reredos), ktorá je príznačná pre španielsku koloniálnu architektúru. Autorom je „**Laguna Santero**“ , anonymný, ale veľmi vplyvný umelec, ktorý pôsobil v Novom Mexiku v rokoch 1796 až 1808. Jeho skrútené „šalamúnove stĺpy“ na oboch stranách sa považujú za prvé príklady v Novom Mexiku a sú veľmi typické pre Lagunu Santero.

V roku 1848 bola ku kaplnke pristavaná trojposchodová zvonica a v roku 1856 bol k veži pridaný 780-librový zvon San José.

V roku 1859 **arcibiskup Lamy** poveril zriadením **La Sallian Christian Brothers** **založiť školu pre chlapcov**. Neďaleko San Miguel bola postavená trojposchodová budova, dnes nazývaná Lamy Building, ktorá nakoniec slúžila ako ubytovňa pre študentov internátov v rokoch 1859 – 1968. Tretie poschodie už neexistuje kvôli požiaru v roku 1926

a budova Lamy bola v roku 1975 zapísaná do Národného registra historických pamiatok. Stredná škola sv. Michala v tomto období využívala kaplnku a dodnes je hrdým vlastníkom a správcom tohto historického pokladu. V roku 1872 hrozná víchrice zničila dve poschodia veže a zrazila zvon San Jose k zemi, pričom ho buď rozbila na kusy, alebo praskla. V kaplnke sa nachádza od roku 1895. Jeho pôvod nie je známy.

V rokoch 1887-1889 potrebovala kaplnka, ktorá bola zo 100 % nepálených tehál, serióznu opravu. Kvôli nedostatku finančných prostriedkov a pracovnej sily mala byť zničená. Dedinčania sa spojili a ako dar postavili kamenné opory na podopretie nepálených múrov a strechu z asfaltu a štrku, ktorá nahradila starú hlinenú strechu. O dva roky neskôr boli k severnej stene pridané opory. Kresťanskí bratia pridali drevenú podlahu tri stopy nad hlinenou podlahou, zábradlie na prijímanie a veľké dvere pri západnom vchode. **Tak sa začala stáročná tradícia podpory komunity, ktorá sa praktizuje dodnes!**

V roku 1955 pani Elizabeth Boydová (kurátorka španielskeho koloniálneho umenia) iniciovala reštaurovanie krásneho Retabla (reredos) a odstránila päť vrstiev bielej farby, ktorá sa používala na zakrytie sadzí a nečistôt na Retable. Pôvodnú hlinenú podlahu a schody svätyne za prijímacou ohradou je teraz možné vidieť cez plexisklové okná oltárnej podlahy. Pomocou georadaru bolo pod kostolom objavených mnoho pozostatkov hgyumabu od staviteľov kaplnky z roku 1610 a kusy keramiky .

Señor Roman Rochas vyrezal **v roku 1957 krásnych 14 zastavení krížovej cesty z borovicového dreva** ako dar na oplátku za láskavosť, ktorú mu kresťanský brat prejavil počas choroby. Ostatné Rochove dary sú uložené v rezidencii bratov na strednej škole sv. Michala.

V roku 2008 Stredná škola sv. Michala nadviazala spoluprácu s organizáciou Cornerstones Community Partnerships, ktorú zorganizoval emeritný riaditeľ David K Blackman, s cieľom zachovať kaplnku San Miguel. Základné kamene sú známe svojou zachovaním, reštaurovaním a údržbou starých nepálených budov v celom severnom Novom Mexiku. V roku 2010 bola odstránená portlandská cementová štukatúra, nepálená štukatúra bola opravená a bola nanesená vrchná omietka z nepálenej štuky. Na jar 2020 bola ďalšia vonkajšia stena kaplnky obnovená a zakonzervovaná nepálenou omietkou a vápenným vápnom. Video z tohto procesu si môžete pozrieť na webovej stránke kaplnky.

Pôvod **zvona zo San José** nie je známy. Legenda a ústne podanie hovoria, že zvon bol odliaty v Španielsku na pamiatku kresťanského víťazstva nad Maurmi. Zvon sa dostal cez oceán a nahor cez Mexiko, kde ho **Señora Loretta Ortizová, manželka starostu**, kúpila vo Vera Cruz a priniesla do Santa Fe. Ďalšia legenda hovorí, že zvon bol odliaty do piesku v Novom Mexiku.

Na ľavej stene svätyne sa nachádza obraz **Panny Márie ustavičnej pomoci, byzantská ikona z 15. storočia** . Originál ikony sa nachádza v kostole sv. Alfonza z Liquori v Ríme.

UMELECKÉ DIELA NA OLTÁRNEJ

PLÁTNE - detaily nižšie (od divákov

zľava doprava, zdola nahor) #1-9

začínajúc zhora, zľava doprava.

Ovály z miestokráľovstva Nového

Španielska, 18. storočia .

Oval #1 : Svätá Terézia z Avily/Santa Teresa

Maľba č. 2: (Hore v strede) Archanjel Michal/San Miguel (Nové Mexiko, okolo roku 1755, reštaurované)

Rané dielo španielskeho umelca, kartografa a občianskeho vodcu Bernarda Mieru y Pacheca (1713 – 1785, ktoré si objednal a kaplnke daroval mecenáš Manuel Saenz de Garvisu)

Ovál č. 3 Svätá Klára z Assisi/ Santa Clara

(Súčasníčka svätého Františka a spoluzakladateľka františkánskeho rádu mníchov, klarisiek (Tento portrét bol predtým identifikovaný ako portrét svätej Gertrúdy/Gertrúdy Veľkej z Nemecka)

Ovál č. 4: Svätý František z Assisi/San Francisco

Obraz č. 5 : Kristus Nazaretský/Ježiš Nazaretský (Nové Španielsko, XIX. reštaurované)

Ovál č. 4:

Svätý Ľudovít IX., francúzsky kráľ/San Luis Rey.

Zväzok č. 7: neidentifikovaný svätec, Nové Mexiko, XIX. Možno svätá Gertrúda alebo svätý František.

Zväzok č. 2: Archanjel Michael/San Miguel, Nové Španielsko, XVIII.

Zväzok č. 3: pravdepodobne Saint Anthony/San Antonio alebo Saint Roche (Roque). Nové Mexiko, začiatok XIX.

